

Koder solnce teče, kruh se peče —
slabo tolažilo onim, ki morajo hoditi s trebukom za kruhom. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Davki nekdanj in zdaj.* Zemljiški (gruntni) davki so znašali

	leta 1788	leta 1865
na Pemslem	3,828.318 gold.	13,986.570 gold.
v Galiciji	2,351.776 „	4,674.215 „
na Moravskem	2,171.001 „	5,353.739 „
v gornji Avstriji	1,663.230 „	3,836.174 „
v doljni Avstriji	1,143.863 „	2,202.894 „
na Štajarskem	1,051.099 „	2,042.014 „
na Koroškem	423.512 „	942.729 „
na Kranjskem	435.243 „	703.858 „
na Šlezkem	336.212 „	975.700 „

V 77 letih so tedaj zemljiški davki viši

	za 365 odstotkov (percentov)
na Pemslem	190 „
na Šlezkem	147 „
na Moravskem	130 „
v doljni Avstriji	116 „
na Kranjskem	99 „
v Galiciji	94 „
na Štajarskem	92 „
v gornji Avstriji	66 „
na Koroškem	66 „

Na Francoskem se je v tem času zemljiški davek znižal za 30 odstotkov!

* *Pridelek živega srebra 1868. leta.* Nekdanj je bila cena živemu srebru zelo visoka; ko pa so pred kakimi 20 leti našli v Kaliforniji rudnike polne živega srebra in ga tudi na Španskem v Almaden-u mnogo pridelajo, znižala se mu je cena precej. Stroški pridelovanja samega so še veliki, tako so leta 1868. v Idriji stali na 111 gold. za cent. Poslednji čas se je v Idriji zmirom množil pridelek; leta 1864. so ga pridelali 4475 centov, 1867. leta 4854 centov, leta 1868. pa 5122 centov za 572.090 gld. vrednosti. Leta 1867. so ga v državi colne zveze izvozili okoli 3433 colnih centov, leta 1868. pa 3465 centov.

* *Nove ère sad.* Katehetu glavne celjske šole mestna blagajnica že tri mesece ni plačala nobenega krajcarja. Pravijo, da zato ne, ker katehet dr. Šuc proti sklepu mestnega svetovalestva uči krščanski nauk tudi v slovenskem jeziku. To je tedaj tista „dobrovoljnost“, ki jo nemškutarija v srcu goji do slovenščine! In kaj rečejo k temu celjski okoličani, ki največ celjsko šolo vzdržujejo?

* *V Šmarji na dolnjem Štajarskem* se bode v kratkem odprla nova narodna čitalnica. Živela!

Dopisi.

Na Dunaji 8. prosinca.

Zloga imenuj se zvon,
Mir najprvi poje don!

Tako je ob novem letu zapel Stritarjev „Zvon“, željno pričakovan list, ki bo po tem takim ne le čisto, vzorno slovenščino *) širil, temuč tudi — kolikor lepoznanški list utegne — ljubezen in edinost glasil. Bodi to znamenje boljših dni! Kajti ne kratkoviden, marveč res slep mora biti, kdor koli ne sprevidi, da hodimo Slovenci po pogubivni cesti. Po grški pravlici je Epimerid prespal celih štirideset let v gorski jami ter pre-

*) Če bi mu gledé pisave smeli kaj svetovati, svetovali bi to, da slovo dá neprilicnemu raztegovanju besed, kakor: kedo, dejati itd. Pis.

budivši se ni več tadanjega sveta spoznal. Vzemimo mi, da bi kak slovenski Epimerid konec leta 1860. bil zašel kam v kako kraško špiljo ter ondi preždel samo zadnjih deset let, in da bi zbučenemu zdaj najpred prišel v roke kupek tega ali onega slovenskega časnika, kakoršni so zdaj. Kaj menite, kako bi si méli oči in poprijemal glavo, kako bi se pošlataval po životu, če res živí, če je še pri zdravi pameti, in če prav vidi. „Za Boga!“ — djal bi najbrže — „nismo li mi svoje dni bili vajeni le v tujstvu, v nemškutarstvu gledati in videti strupenega sovražnika! Tukaj pa ne nahajam nego boj s slovenskimi novinami, nego mahanje po možéh, ki so za mojega časa bili zaslužni delalci na narodnem polji, ki so bili slavni veljaki in vodniki ter so se odlikovali z najčistejšim rodoljubjem. Kaj se je moralo le zgoditi. Kako naj si razjasnim to čudno premembo!“ — Tako bi se čudil naš jamar in ko bi potlej — razgledavši se — sprevidel, da je sprememba le v mislih in značaju nekterih Slovencev, ne pa v djanskih okolnostih, ki so danes ravno tako žalostne kakor so pred desetimi leti bile, — utekel bi, mislim, raje nazaj in skril se v svojo jamo, nego da bi gledal tako golemo zaslepljenost. — Zares, kaj nas čaka na ti poti? Ali ne vidimo, kako naši narodni in birokratični zoperniki skrbno negujejo in zalivajo to nesrečno seme needinosti, koliko nado va-nj stavijo, kako se na pr. „Tagblatt“ rad vtika v vsak prepir slovenskih časnikov, ne bi li ga huje razpihal. Prikazki, ktere vidimo, niso li zgolj znamenja narodnega razstroja in razpada? Vrsta se vzdiguje nad vrsto, končine nasprotujejo središču, kar je pred veljalo in sveto bilo, brez dokaza in strastno pristransko cefrá se v blato, in namesti veselja in rodovitne pridnosti največa indolencija in mlačnost! Ljubezen oživlja, primika in veže, grda strast pa in jeza razdira in morí. Če v srcu najpred ne bomo zidali zedinjene Slovenije, ne bomo je nikdar gledali resnično oživljene.

Smo li zavezniki, sojuzniki nemškutarije? Če nismo, zakaj pa z našimi veljaki, ki si jih je narod, cenivši njih rodoljubno delovanje, za poslance in voditelje izvolil in ki se mu nikdar niso izneverili, delamo prav kakor s.... z mehom! Časniki ali imajo upliv v ljudstvu ali ga nimajo. Če ga nimajo, čemu so? Če ga pa imajo, kakošen drug vspeh more imeti to hudobno sumičenje in zmerjanje, če ne tega, da se ljudstvo na zadnje utegne odvrniti od teh mož? In ni li to po starodavnih skušnjah „divide et impera“ največa želja po celi nemški in nemškutarski deželi? Če jih pa ljudstvo popusti, kdo bodo njihovi nasledniki ali zameniki? Birokrati in nemškutarji, ker družih ni ter ni. — Spreglejmo toraj, dokler je še čas; zedinimo to malo moči, kar jih imamo in držimo se trdno, ker sovražnik dela huje kot kedaj. Delajmo zložno na političnem poprišču, delajmo marljiveje na književnem polji; ne spodkopujmo se, temuč spodbujajmo drug drugega k vspešnemu delu. Škoda za vsacega delavca, ki se umakne. Škoda zlasti, da je goriška „Domovina“, naveličavši se jalove puljavice, potihnila. Govorila je pristojno moško besedo, kakor se olikancem spodobi. Nje bralci vedó, da „Domovina“ nikdar ni oskrunila slovenskega imena in rodoljubja; in vendar so jo pitali z „vladnim listom“! Kamo sreče, da je res tako bilo! Kajti če je bila v vladnem duhu in zmislu pisana, če je bilo primerno glasilo vladi, kako morete taki vladi delati opozicijo?! Istinič.

Iz Trsta 4. jan. (§. 19. osnovnih drž. pravic) kaj dela pri nas, lahko poizvedó častiti bralci iz tega, da mestno starešinstvo vsak razglas, poziv ali kar si bodi pošilja v italijanskem jeziku, kakor da bi sami Italijani tú živeli, nas Slovencev pa ne bi bilo. Mnogo smo ko-

leđovali tukajšnji Slovenci za društvo „Sokol“, in kaj se nam je dalo za odgovor od pl. gosp. Möringa? — „non possumus“ — to društvo je preveč politično! Kaj pa tukajšnje laško „Ginastiko“, kteremu se nobena ovira ni stavila? Ni moja stvar, da bi denunciral, al to moram reči, da izmed politikovanja Italijanov ali pa Slovencev lahko si Avstrija izbere politiko Slovencev. Tudi smo prosili potrjenja delalskega društva, za tukajšnje razmere slovenskih ljudi jako važnega društva; al tudi v tem se je videlo vse le „politično“, in za tega del je bila ovržena prošnja, ktera je ležala 2 meseca pri c. k. namestništvu, in še le, ko se je bilo bati, da bi je mōli ne snedli, je komu na misel prišlo, da jo je te nesreče rešil! Vse drugače pa se je godilo z molbo italijanskega društva; ta je bila v 6 dneh potrjena. Čuli smo, da je nekdo pri tej priliki g. Zor-u rekel, da narod italijanski je omikan narod, a da mi smo le cepci! Prilike te mož ni prevdaril, ako jo je res izustil, kajti cepci mlatijo žito, kader dozori, in v svoje hrame ga spravljajo. Imeli smo vrlega rodoljuba tukaj, „Novicam“ dobro znanega gosp. Ivana Zor-a, bivšega višega telegrafnega uradnika in iskrenega boritelja za pravice naroda našega; al za tega del bil je mestnemu starešinstvu hud trn v peti in tiščalo je na vso moč, da so ga iz okolice naše v dalnjo Nemčijo na Švicarsko mejo v Bregenc predstavili; gosp. Möring je menda tudi v to največ pripomogel. Iz vsega tega lahko razvidete, kako se tukaj ravnopravnost in §. 19. Slovincem tolmači. Mi srčno obžalujemo zgubo vrlega gosp. Zor-a; al to povemo vsemu svetu v obraz, da blago seme, ki ga je on zasejal v okolici naši, rodilo je že dobrega sadu veliko, in da bi se mogla Avstrija srečna čislati, da ima mnogo tako lojalnih državljanov kakor je Zor bil, komur se je v pregreho štelo, da je spodbujal rojake svoje k vedno viši omiki. Gotovo je, da pridejo časi, ko bode Slovenec na obalih jadranskih še prav dober, in da ne kaže modre politike, ako se njemu nič ne dovoli, Lahu pa vse.

V Benedkah — tako povzamemo iz prijateljskega pisma od 7. dne t. m. — tudi vreme pričujočega meseca ni tako, kakoršno je v tem času tukaj navadno. Imamo sicer solnca dokaj, al vreme je mrzlo, in sicer tako, da noben dan skoro ni brez slane; včasih pa tudi gosta mēgla celi dan solnce zakriva. (Po tem takem nismo samo Ljubljancanje mēgleni. Vred.) Pri nas se je karneval (mesopust) že začel; vse že nori in je vrtozglavo; že v nedeljo se obetajo maskare po javnih ulicah. Za slovensko „Pratiko“ smo Vam zelo hvaležni, kajti tū se ne dobí družih „kalendarjev“ kakor italijanskih, v teh pa zastonj iščemo naših Janezov, naših Micik, ki nas spominjajo drage naše domovine, tukaj so le Dario, Tito, Anibale itd.

Iz Šenčurja 6. pros. R. — Pred kakimi štirimi tedni je povabil okrajni glavar kranjski nekaj očetov Šenčurske županije v svojo pisalnico ter prišedšim hudo žugal z denarno kaznijo in zaporom zato, ker niso hoteli pošiljati svojih otrok v nezakurjeno šolsko sobo. Pri tej priliki se je drznil očitno trditi, da ni res, da bi šolska soba ne bila kurjena, čeravno vsak naših otročaje pa tudi drugi prav dobro in na tanko vemo, da cele tri tedne, in sicer do tistega dne, ko je okrajni glavar za kazenski denar šolski sam kupil drv, ni ne polenca bilo v šolski peči. Naj okrajni glavar sam presodi, kaj si neki resnicoljubni priprosti kmet misliti mora, ako sliši tako imenitnega, rekel bi, na svečnik postavljenega gospoda povijati kosmato neresnico v čedno posodo resnice? Radovedni smo, kaj bo počenjal še le z Velesovčani, kjer so zaradi pomanjkanja šolskih drv bili primorani v tako ledeni zimi za delj časa zapreti šolska vrata, ktera so se, kakor čujemo, še le zdaj po

božičnih praznikih otrokom odprla, ko je okrajni glavar sam — morebiti spet za kazenski denar šolski? — nekaj drv kupil. Bo li ondi stariše z duhovščino vred vtaknil v luknjo, ker otrokom in učitelju niso dovolili učiti se novega šolskega predmeta, to je, vaditi se potrpežljivo prenašati občutljivi zimski mraz. Mi selski debeloglavci nikakor ne razumemo, zakaj gosp. Derbič tako ljubeznjivo boža našega Šenčurskega župana, da celo za kazenski denar šolski, ki je — kolikor je nam znano — po šolskih postavah za vse kaj drugega namenjen, zdaj sam drva drago kupuje, namesti da bi zanikarnega župana zaradi te kazni vredne vnemarnosti zasluženno prijel, da ni nakupil še o priličnem času drv za te dve šoli, ko so veliko ceneje se lahko dobile, saj vsako božje leto za to denar dobiva iz občinskega zaklada. Morebiti se boji okrajni glavar za svojega ljubčka, da bi svet ne izvedel, kako zanikarnega župana mi Šenčurjani in Velesovčani imamo, ker mu je on sam za glasovito g. Koprivnikarjevo obravnavo tako sijajno spričevalo dal, češ, da med blizo petimi tisuči Šenčurjanov je edini Masel in še nekdo drug, ki kaj veljata, vse drugo je menda le „misera plebs contribuens“.

Iz Kamnika. — Narodna čitalnica napravi 16. dan t. m. besedo, v katero se uljudno vabijo vsi društveniki. Program besede je ta-le: 1. Govor. 2. Lovska, zbor z godbo. 3. Noč na blejskem jezeru, dvospev z godbo. 4. Glediščina igra „Županova Micika“. 5. Ples. — Društveniki plačajo vstopnine 10 krajc., vpeljeni gostje pa 50 krajc. Odbor.

Iz Kranja. (Dobrodelnost čitalnice naše.) V nedeljo je bila tudi pri nas delitev zimske obleke ubogim šolskim otrokom. Dobilo je celo obleko od nog do glave 52 otrok. Denar za to se razun tega, kar je že narejene obleke iz Dunaja spet letos poslal dobrotljivi gosp. Valentin Bleiweis, je skupil iz doneskov poslednje „besede“ v čitalnici naši, kterege se je nabralo okoli 280 gl. Kaj ne, da je to velik znesek! al dvorana je bila tudi tako polna, da še nikoli tako, in glediščino igro „Čapek“ so gospodje in gospodičini tudi tako dobro igrali, da je bilo vse prav zadovoljno.

Iz Starega Trga na Notranjskem 8. pros. — Uno nedeljo smo namenili na korist revnim otrokom naše šole napraviti „besedo“ in predstavljati glediščino igro „Strup“; vse je bilo že pripravljeno in naši ljudje so že komaj čakali domače veselice. Pa čujte! kaj se nam zgodi? Prosili smo g. fajmoštra Križaja in okrajnega glavarja g. Ogrinca, naj se nam prepusti šolska soba v ta milodarni namen, ker na kmetih je težava za primeren prostor. Al kaj se nam odgovori? Uni gospod je rekel: Jaz bi dovolil, pa kaj bodo ljudje rekli? — ta pa je v sveti švabski jezi zarežal: „ich erlaube durchaus nicht“ (za nobeno ceno ne dovolim). Vprašamo ta gospoda: ali poštena slovenska igra in poštena slovenska deklamacija oskruni šolo? ali se milošnja siromaškim šolskim otrokom ne sme pobirati v šoli? V tem nemilem preganjanji nam ne ostaja drugega kot si gostilnico izvoliti za igro, omenjenima gospodoma pa očitno v obraz reči, da nobena zapreka ne bo ustavila domoljubja našega!

Iz Ljubljane. — Deželni odbor je v svoji poslednji seji 8. dne t. m. sklenil, da se razpišejo 4 štipendije na šneperski gozdarski šoli (glej razpis str. 16). — Dalje je po dogovoru z vodstvom tržaške bolnišnice sklenil naročiti vsem kranjskim županijam, naj vse take noseče nezakonske ženske, ktere se zaradi svojega uboštva morajo v javno porodnišnico podati, pošiljajo v ljubljansko bolnišnico, pa še le v poslednjih 14 dneh pred pričakovanim porodom, in sicer vselej tako, da jim dadó v ta namen ubožni list, ki ima biti vselej potrjen tudi od farne duhovnije, in da jim s

potnim listom odločno odkažejo pot edino le v ljubljansko porodnišnico (špital), da se tako zapre takim ženskam pot v porodnišnice drugih dežel, posebno pa v tržaško. Župani naj se tega zaukaza ostro držijo, saj gré to za dobro vsacega, kdor davek plačuje; kajti stroški za take ženske se plačujejo iz deželnega denarja, ta denar pa se pobira iz davkov. Koliko denarja pa deželi požró ti stroški, kazalo se je iz sporočila v deželnem zboru. — 14. julija lanskega leta je po toči in plohi zadela strašna nesreča Planino (Stokkendorf) v črnomeljskem okraji; toča in povodinj jim je vse vzela, tako, da se škoda ceni na blizo 26.000 gld. Cesarska vlada je prosila pomoči deželni zbor; ker pa je bil zbor razpuščen, predno je peticijski odsek o tem svoj nasvet stavil, je deželnemu odboru došla naloga, rešiti to prošnjo. V proračunu je za take nesreče dovoljenih 1000 gold.; odbor je celi znesek za nakup semena za prihodnjo spomlad odločil tem revežem, za ktere se je menda po zeló mlačni nabiri po celi deželi nabralo le 215 gold. 37½ kr.! in za ktere odbor ni slišal, da bi se bilo c. k. ministerstvo prosilo, da nabirati dovoli tudi po drugih deželah. Čudno! če v kateri drugi deželi se pripetí velika nesreča, brž se razglasuje nabira tudi pri nas, — pričakujemo tedaj, da se milost tudi nam ne odreče.

— (Komisijske preiskave plemenskih žebcev naših kmetiških gospodarjev) bodo ta mesec tako-le: 17. dan t. m. v Kranji, 18. v Radoljci, 21. v Kamniku, 24. na Vrhniki, 26. v Ljubljani, 28. na Krškem — povsod ob 10. uri dopoldne. — Ker po postavi od predlanskega leta ne sme noben gospodar žebca spuščati, ki ni bil po komisijski preiskavi za pleme pripraven spoznan, zato je treba, da gospodarji, ki mislijo svojo živino v ta namen rabiti, ne prezrejo dneva, ki je odločen za ogled, za ktere se nič ne plača.

— (Poslano.) Pri meni se dobí še nekaj semena židnih črvičev, ki ga je g. Schollmajer na tanko preiskal in večidel zdravo našel.

Janez Bečaj na Poljanah št. 77.

— (Ustanovitev povračila za kosilo potovajočim vojakom na Kranjskem.) C. k. ministerstvo je vsled §. 31. predpisa za vojaško vkvartiranje od 15. maja 1851. l. izreklo, da povračilo, ktero bo vojaška kasa od 1. januarja do konca decembra letošnjega leta za vojake od feldvebeljna in enacih šarž navzdol tistemu, ki jih v stanovanji ima, plačevalo za kosilo, ktero jim na poti gré, iznaša na Kranjskem štirinajst (14) krajcarjev nov. den.

— (Tudi mestni odbor ljubljanski) je — kakor Höchtelnov idrijski — unidan rodil adresu ministerstvu, naj se strogo drži decemberske ustave. Vprašuje se sicer, kako da občinski odbori morejo hoditi drsat se na politični led? — al tako vprašanje je dandanes nepotrebno: „helf was helfen kann“ si mislijo gori, in tako si mislijo tudi doli. In ker so „mestni očetje“ ljubljanski prav „Fleisch vom Fleische“ konstitucijskega društva, je tedaj tudi to naravno, da ono, kar se godí na strelišču, se ponavlja na rotovžu. Ni po takem vredno, da bi o tem splavu kaj več govorili, kajti take adrese sklepajo povsod edino le nemško-liberalne koterije, to pa — pravi dr. Fischhof — je že samo po sebi najhuja kritika avstrijski ustavi, ki ima biti za Nemce tako kakor za Nemca. Samo to tedaj hočemo mi omeniti, da nemški liberalci so strašno hudi, ako se papežu prilastuje nezmotljivost, in vendar prav oni sami ministre in njega privržence imajo za „infallibel“ o ustavi sedanji, ktera bi po njihovi trmi morala ostati „noli me tangere“, čeravno večina narodov ni zadovoljna z njo. Al tacih demonstracij smo že vajeni; tudi ministra Schmerlinga so kadili isti ministranti, dokler ustave

njegove ni vzela slana pasivnega ogerskega upora. V naturi gré vse svojo naravno pot!

— (Letni zbor národne čitalnice) je predsednik dr. Jan. Bleiweis pričel z govorom, v katerem se je ozrl na delovanje njeno preteklega leta in kazal, da čitalnica naša v številnih časnikih ponuja družbenikom svojim obilo gradiva za branje, in da je veselje napravila kolikor le so jej dopuščale finance njene. To pa mu je priliko dalo, da se je zahvalil očitno vsem gospodom, gospám in gospodičinam, ki so s petjem ali drugače pomogli v odlično izvrševanje čitalničnih „besed“; oni žrtujejo mnogo časa in truda v to, da se mi veselimo — je rekel — in da svet sliši, da napreduje národna pesem in národna umetnost. Srčna hvala jim zato! Zahvalil pa se je tudi dramatičnemu društvu, ki je kakor brat sestrici bilo vselej rado na pomoč čitalnici, in je radost izrekel nad častnim vspehom delovanja njegovega na javnem gledališčinem odru, o katerem se čitalnica ljubljanska tem bolj more radovati, ker je ona bila, ki je prva začela gojiti dramatiko slovensko. Omenil je nadalje tudi o tem, kako je prišlo, da je čitalnica letos obdarovanje ubozih otrok s zimsko obleko izročila katoliškemu društvu, ktero je sè zdatno pripomočjó čitalničnih gospá in gospodičin lepo dovršilo blago nologo. — O denarnih zadevah je omenil, da je odbor si prizadjal zmanjšati stroške in povekšati dohodke čitalnične ter se gosp. And. Kremžarju zahvalil za jako skrbno opravljanje blagajniških opravil. Lepa sloga v vsem je kraljevala celo leto v čitalničnih prostorih — tako je končal govor svoj — da nam tedaj po vsem oziru na preteklo leto ne ostaja družega kakor za prihodnje leto edina želja, da se število udov pomnoží obilo, kar se lahko zgodi, ako vsak ud le enega pridobi čitalnici, ki je 9 let stara mati vseh družih narodnih društev in po zanimivem statističnem spisu dr. Coste v letošnjem letopisu Matičinem prva v vrsti 58 čitalnic na zemlji slovenski. — Po govoru predsednikovem je sledilo sporočilo tajnikovo po dr. Jan. Poklukarju, ki je na drobno razložil število čitalničnih časnikov, veselje preteklega leta itd. — Za njim je poročal gosp. And. Kremžar o računu za leto 1869. in proračunu leta 1870., iz katerih se je razvidelo, da dohodki poravnava stroške društvene, ki niso ravno majhni. Po pravilih so bili izvoljeni 3 gospodje za preglednike društvenega računa. Ker nihče ni stavil nikakega posebnega predloga, se je vršila volitev odbora, pri kateri so bili dr. Jan. Bleiweis za predsednika, gosp. And. Kremžar za blagajnika, gospodje: dr. Costa, dr. Poklukar, trgovec Anton Jentel, trgovec Ivan Vilhar, trgovec Jože Debevec, trgovec Ivan Jamšek, prof. dr. Vončina, deželne blagajnice kontrolor K. Žagar, dr. Zupanec, advokat. koncipijent Emil Gutman, dr. K. Bleiweis, deželni blagajnik Fr. Ravnikar, posestnik Jož. Šventner, trgovec Anton Fabijani in trgovec Miha Pakič za odbornike voljeni. — Drugi dan potem se je ustanovil novi odbor, ki je z vzklikom volil dr. Costo za podpredsednika in dr. Poklukarja in K. Žagarja za tajnika, ter sta se ustanovila odseka za veselice in gospodarstvene zadeve. V tej seji so bili tudi odločeni dnevi pustnih veselí tako-le: 16. januarja ples, 2. svečana slovesna „beseda“ s plesom Vodniku na spomin, 13. svečana ples, 27. svečana (pustno nedeljo) ples; pustni torek menda „Sokol“ napravi veselico. To je program, ki bode našim častitim gospodičinam menda po volji — ne premalo a tudi ne preveč, ravno pravo! Zato pa že tudi prvi veselici — edini v tem mesecu — želimo obilno udeležstva.

— V nedeljo 23. dne t. m. predstavlja dramatično društvo v gledališču veselo igro s petjem „Tat v

mlinu" po česki „Čeh a Nemec“, ki je 1848. leta bila v gledališču ljubljanskem 3krat igrana z veliko pohvalo. Nadjati se tedaj moramo zopet veselega večera.

— (Prihodnji Sokolov večer) bo v soboto 15. dan t. m. v čitalnični restavraciji. Ker je gospod Pavel Drahsler, ravnatelj tega večera, že večkrat izkazal svojo izvrstno sposobnost za uredovanje tacihi veselice, nadejati se je zopet prav veselega večera in živahne zabave. Poslala se bodo družabnikom Sokolovim še posebna vabila s programom.

— (Sedeži v gledališču) za prihodnjo predstavo dramatičnega društva se bodo dobili le pri gledališki kasi na dan predstave od 10. do 12. ure zjutraj in zvečer od 5½ naprej.

— (Srčna zahvala.) Pristrčno se zahvaljujem vsem, kateri so moji nepozabljivi ženi Marici skazali zadnjo čast, da so jo spremili na pokopališče in so s tem hladili moje globoko užaljeno srcé!

A. Praprotnik,

učitelj v mestni glavni šoli.

— (Razpis.) Na deželni učilnici za gozdarje v Šnoperku na Notranjskem z dveletnima šolskima tečajema se oddajo 3, primeroma 4 deželne ustanove (štipendije). Vživalci omenjenih štipendij dobivajo živež in stanovanje in šolski poduk brez plačila, ter si imajo edino le za perilo in obleko skrbeti. — Sinovi manjših kranjskih posestnikov ali družih malopremožnih deželanov imajo pred vsakim drugim predpravo do teh ustanov, za katere naj se prošnje z dotičnimi dokazi in spričali o dobro dovršeni nižji realci ali o nekoliko dobro dovršenih realnih letih, vsaj pa o dobro dovršeni ljudski šoli — zadnji čas do 25. januarja t. l. podpisanemu odboru izročé.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani 8. januarja 1870.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Kakor se iz odborov sliši, ki sta bila od zbornice poslancev in zbornice gospodske za načrt adrese (odgovora na cesarjev govor) izvoljena, bode hud boj v obeh zbornicah, kader pride ta stvar v obravnavo: šlo bo za to: ali pogodba ali ne pogodba. Za ne pogodbo, to je za to, da se kar nič ne spremeni decemberska ustava, je v obeh zbornicah večina gotova; ali pa bode ta večina velika ali ne, to se danes še ne vé. V odboru zbornice poslancev je grof Spiegel izdelal načrt, kateri pa, čeravno pohlevno govori za pogodbo in spravo med narodi, je vendar bil zavržen z 8 glasovi zoper 6, in izvoljen je bil baron Tinti, veliki centralist in glasoviti nemškutar, da osnuje drug načrt; manjšina se bo držala Spiegelovega načrta in ga prinesla v občni zbor. Znamenito je bilo, kar je v tem odboru izbleknil Nace Kuranda v polemiki proti Svetcu, ki je omenjal krivičnega volitvenega reda na Pemske, Moravske, Štajarske itd. ter pogodbo zagovarjal že iz tega ozira, da bi se ta krivica popravila. Rekel je Nace Kuranda naravnost v imenu svoje stranke, da oni ravno zato nočejo pogodbe s Čehi, ker bi se morali potem deželni volitveni redi popraviti; potem bi pa Čehi večino zadobili, bili bi gospodarji na Českem in Moravskem in bi Nemce čehizirali, al tega da on in njegova stranka nikakor ne morejo dopustiti. — V tem grmu tedaj leži zajec! Svetec se je Kurandi za ta odkritosrčni izrek, ki razodeva vso našo situacijo, precej očitno zahvalil, ker je taka odkritosrčnost res kaj vredna. Iz nje se vidi, da smo mi Sloveni, dokler bosta Giskra-Herbst gospodovala, ne

samo na Pemske in Moravske, temuč sploh v Avstriji, v vekovito manjšino in podložnost Nemcem obsojeni! — V odboru zbornice gospodske pa je grof Ant. Auersperg načrtal adreso, ktera nič noče vedeti o pogodbi, ker decemberska ustava narodom vse ponuja, kar jim je le dati mogoče! Grof Auersperg mora strusovo glavo imeti, da ne vidi, kar se okoli njega že dve leti godi. Vendar tudi v tem odboru je 5 mož, ki so nasprotniki Auerspergovu adresi in bodo svojo prinesli v občni zbor. Iz vsega tega je jasno, kako hud boj bode v obeh zbornicah. Mi pa se zanašamo na modrost cesarjevo, da ne bode odločil pravde po številu glasov onih, ki po naključbi zdaj sedijo v zboru, ampak po tehtnejšem glasu velike večine narodov, ki kličejo po pravici. — Presvitli cesar gré prihodnji teden v Trst cesarici naproti, ki pride iz Rima. — Minister Taaffe je napovedal, da upa, da v 14 dneh bode Dalmacija popolnoma mirna. — Iz cerkvenega zbora v Rimu razglašajo časniki toliko novic, kakor da bi obravnave škofov javne bile in da bi vsak pisatelj, katerih je na kupe zdaj ondi, imel svoj sedež v tem zboru; zlasti o govoru škofa Strossmajera od 28. dec. se toliko raznaša po časnikih, da moramo dočakati gotovih virov, ki nam povedó, kaj je pravo.

Za pogorelce v Košani

so na dalje poslali: Fara Slavina 10 gld.; soseska Hotederšič 1 gold., fara bohinska Bela 5 gold., iz Št. Petra gospodje: Jožef Debevec iz Št. Petra 10 gold., Anton Križaj 10 gold., Aleks. Keglevič 5 gold., Franc Klemenc 3 gold., Jak Štefan 2 gold., Ludovik Premrov 2 gold., Klinar 2 gold.; po gospej Križajevi nabranih 78 gold. 20 kr., soseska Sturja 8 gold., soseska Leskova 12 gold., A. in J. Slučaj 8 gold., fara v Zagorji 30 gold., čitalnica v Bistrici 50 gold., gosp. Martin Tome, kaplan v Ljubljani 30 gold., gosp. dr. Razpet 7 gld., soseska Podkraj 22 gold., gosp. Juri Volc 5 gold., kaplanija v Št. Petru 5 gold., soseska na Slapu 12 gold., neimenovana 1 gold. po vred. „Novic“ c. k. okrajnemu glavarju v Postojni.

C. k. okrajno glavarstvo v Postojni 29. dec. 1869.

Listnica vredništva. Vsled mnogih vprašanj, ktera so nam došla o oblikah, v katerih je Matica na svetlo dala „Vodnikove pesni“, poprašali smo ter izvedeli, da je g. Levstik mat. odboru dal ustmeno zagotovilo, da ni rabil niti besede niti oblike, ki se ne bi našla v Vodnikovem rokopisu, ki ima premnogo „variant“. Sami se tega se ve da še nismo mogli prepričati, ker g. Levstik omenjenega rokopisa še ni iz rok dal odboru, toraj se nočemo prenačrtati s sodbo. Toliko danes odgovarjamo.

Žitna cena

v Ljubljani 8. januarja 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 5 fl. 50. — turšice 3 fl. — — soršice 3 fl. 26. — rži 2 fl. 90. — ječmena 2 fl. 60. — prosa 2 fl. 60. — ajde 2 fl. 90. — ovsa 2 fl. — — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 11. januarja.

5% metaliki 60 fl. 50 kr. Ažijo srebra 120 fl. 15 kr.
Narodno posojilo 70 fl. 60 kr. Cekini 5 fl. 78 kr.

Loterijske srečke:

V Trstu 8. januarja 1870: 48. 52. 25. 71. 73.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 22. januarja 1870.